

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Phosphorvs sive Ioannes Baptista nativitas, vita, mors

Cabilliau, Baudouin

Lovany, 1642

Liber I. Exvltatio S. Ioannis In Vtero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70001)

225
ELEGIÆ

De S. Ioanne Baptista.

LIBER I.

EXVLTATIO

S. IOANNIS IN VTERO.

Elegia 1.

B. Virgo Elisabetham, & Puer
puerum inuisit.

AD ELISABETHAM.

ANte diu tristes, hilares nunc clarior horas
Consecrat in partum Cynthia sexta tuum,
Aduhit illa decus nineis tam nobile bigis,
Inuideat Lunæ sol id ut ipse suæ.
Nempe gradu propiore suam quam tangit, Elisam
Virgo parens pulchri muneris auctor adit.
Scilicet insuetæ vouet omina mira salutis;
Fertque nouum puero, ceu pia mater opem.
Iamque volat, volucremque rapit quasi caprea, cursum,
Non mora, non requies, non petra tardat iter,
Saxa per aspra ruit, per & ardua, perque fragosa
Telsqua, giganteo facta superba solo.
Nam leuior Zephyris, leuiorque fugace carinâ,
Ac Aquilæ pennis ocyor errat Amor,
Quique oculo est radius, menti que celerrimus ardor:
Dic, Amor est alis & vigor ille meis.
Virgo viden' rapidis sibi quas puer addidit, alis,
Aduolat agnatos visere lata toros.
Illa quidem puerum gerit; at leue pondus eunti,
Nam puer ipse leuat grande laboris onus.

P

Aliae

Hinc agili volitat pede virgo simillima ceruæ,
 Quem dare frena putes, pufio calcar agit.
 Quippe puer marri, pueri sine pondere pondus,
 Dic, vbi flos ramum prægrauat ipse suum?

Elegia 2.

Ioannis adhuc rei querela, peccati
 agnati expiatio & ardor vtero
 materno erumpendi, vt
 Christum adeat.

A H! puer infelix primæui criminis heres,
 Cui scelus est nasci, cæterâ vita mori!
 Cur ego non natus, vinculis innascor, & orco?
 Vt quid adhuc viuam; mors cui partus erit?
 Non merui, & graue crimen Auus meruisse nepotem
 Cogit, & in panas imperat ire suas.
 Hinc æquæua reo succreuit echidna nepoti,
 Quam genuit primo crimine fœtus Auus.
 Hinc vel ab usque rudi vinxit dolor improbus ortu,
 Morsque catenatâ compede vincula tenet.
 Damnat usque prius quam natus is aggemit orco.
 Sic mihi visus eras paruule velle queri.
 Et quem non ea fors nocuâ prædamnat in aluo?
 Teque adeo fontis quem scelus vrget aui.
 Sed bene consuluit primis spes alma querelis.
 Publica mors alijs, sit tibi priua salus.
 Esto, cauâ paries nunc diuidat inuidus aluo;
 Et geminâ dispar claudat vtrumque domo:
 Sic ramentem absentem IESVS contingit alumnum.
 Quò pes ire nequit; dextra medentis adit.
 Patræ enim gremio concretam è crimine pestem
 Eximit, & medico diluit imbrem scelus,
 Seu potius labem sacer expiat ignis ocelli,
 Exuritque reis atra venena fibræ.
 Et nigra corda sacrâ face lustrat, & imbuit igne
 Calite, quò purus luceat inde decor.

Altera nunc facies, nunc vertitur alter & ordo.
 Præcoce iam gestis spe celer astra sequi,
 Scilicet ægregijs cui vis viget enthea flammis,
 Ire paras rapido pulchra perausa gradu.
 T'en retrahat nexus, longæque coërceat horæ
 Circulus, ardenti quem Deus ore trahit?
 Non ea mens puero. primo qui maximus ævo es,
 Sustineas arcto carcere parue premi?
 Sed quid agas? captiua negant vestigia cursum.
 Lingua tenax vocem; viscera clausa viam.
 Callidus, es noui, quantumuis vincula stringant;
 Erumpet roseo carcere victor amor.
 Grassatur ferreo ille gradu per tela, per ignes;
 Nec teneri vincet mollia sepra sinūs.
 At cecidit spes cassa, tenent, longumque teneburæ
 Vincula pennatos insidiosa pedes.
 Sed quid vincla nocent? geminos vt vinxit amantes
 Qui stat Amor mediâ compede, liber abit.

Elegia 3.

Ioannes ardet materno gremio prorumpere;
 pere; vt Christum coram salutet.

IOANNIS QUERIMONIA.

D Extra benigna mei mihi si quid donat IESV;
 Inuida fors læuo stans pede ferre vetat.
 Plura tui tenero bona quam quis credat, in ortu;
 Et quam quis credat, vincula plura fero.
 Scilicet includunt arctis imperuia claustris,
 Viscera me, blando quem puer ore vocat.
 Non tulit hoc, animo qui viuividus excubat, ardor;
 Nec feret infestas ianua clausa minas.
 Rete scarus, caueam captiua lacessit aëdon,
 Agnus & è septo liber in arua ruit.
 Idalium fidus medijs erumpere nimbis
 Gessit, & aura breui nescit in orbe premi.

Et premar ac perimat? mihi mors breuis ista sub aluo
 Fit domus ah! lucis spes vbi nulla micat.
 Si sim stella; prius quam sol caput exserat astris,
 Fulsero nunc. orto fulgere sole nefas.
 Vos ô felices animæ! contingere I E S V M
 Queis datur; infelix ast ego vincla traho.
 Quæ nondum peperit, mihi mater acerba dolores
 Quot parit, omne fugę dum mihi claudit iter!

Elegia 4.

Ioannes pugnat in vtero materno vt
 exeat, & Christo præcurrat.

Magnus vbi paruum properas inuisere fratrem,
 Adspirans oculo iam propiore iubar:
 Ardet hic, indignamque arctâ luctatur in aluo,
 Oppugnansque fores irrita bella mouet,
 Iamque ferox animi partes se versat in omnes,
 Vota sed in læuam non benè dextra cadunt.
 Quid? fedeat surdo sub carcere vincus, & infans
 Interpres verbi lacteus? ite more,
 Stat noua cepta sequi pulchrum meditata triumphans
 Vt pæana canat, vox modò muta puer.
 Inuia claustra redux validis adfultat in armis,
 Rimaturque cauum paruulus hostis iter.
 Alternò teneros rursus quatit impete muros,
 (Pes aries, varias doctus obire vias.)
 Rursus at in vanas fractus ruit imperus iras,
 Spes in vota redit irrita; bella silent.
 Quid faceret viuâ captiuus compede miles?
 Multa gemens aliud tentat, & vrget iter,
 Et licet agnatas accudat noxa catenas,
 Emicat in tacitas libera lingua preces.
 Heu! quid adhuc lentas tardat nox inuida lunas,
 Et fraudat celeres ad pigra fræna rotas?
 Et tot auara breui claudit mors vota sepulcro,
 Spemque intempestâ nube sepulta premit?

En, rediuiua dies rosco præluceat Eoo,
 Et pueri pulchri lucet ab ore salus.
 Si sol tam celeres agili rapit orbe quadrigas:
 Lentus ego seris lucifer ibo rotis?
 Ibo celer, celer ibo. sequar pede præpete. pulchrum
 Si Deo: it cursum; quid reses vmbra moror?
 Cur ego tarda traham nonæ fastidia lunæ;
 Sol vbi sub grauida Virgine pulcher adest?
 (a) *Deus Deo: Platonis dictum à Dieu, id est*
errere.

Elegia 5.

Ioannis querela in vteri angustijs

AD MATREM SVAM.

Figit & vrit amor volucri præcordia telo;
 Et tacitæ carpunt viscera nostra faces.
 Et genitrix me dura specu secludit opaco.
 Dum properat certam pulsio frater opem?
 Quam gnato non æqua parens! grauis orsa catene
 Texit; at intextas pes secat iste moras.
 I mora. magnanimum vis nulla retardat Amorem.
 Ferrea victor ouans claustra refringit amor.
 Victor iò perumpo viam, puer ipse puello
 Suggester alternam, quæ iuber ire, manum.
 Hoc duce, perfringens tot vincta repagula nodis,
 Ocyus inuadam pulchra per ausa viam.
 Obuia tum victor dabo mille suauia Christo.
 Osculaque alterno pignore mille legam.
 Purpureo ah! rursus laqueo me innectit & angit,
 Bis rea facta parens, quæ dare debet opem.
 Vt quid adhuc iustor lunæ cum cornibus? ibo.
 Ibo celer Christo (sol meus ille) frui,
 Auricomum ceu caltha sequi comes aurea Solem
 Gestit: Et ipse pari te puer arte sequar.
 Anne tam iustis (quid tardas inuida?) votis.
 Non bene maturas, quod male cessat opus.

P iij

Ergo

Ergo negas gnato; flori quod verna dat Eos?
Præ gnato pretium flos tibi maius erit?

Elegia 6.

Toto corporis gestu Deum loquitur Ioannes.

O quam spes tenere blanditur amica puello,
Omne ceu certo, nec ramen vlla litat!
Nescio quæ medio lux emicat obuta nimbo;
Spes erat, elusit spem maleuada fides,
Me tener argutis IESVS adspirat ocellis,
Ac me pæne manu tangit, & vrit amor.
Iamque meo prælustre iubar promittit honori,
Sol micat, orba tamen solis imago queror.
Heu! ego vel medio caligo sole saluris.
Cerne, meum pernox obsidet umbra capit,
Vincla piros quid adhuc tardant agnata labores,
Et tero stans vitæ limine, mortis iter?
Ergone sic viuo mater mihi versa sepulcro est?
Quæ mihi de lethi compede vita fluet?
Qui piceam cæco depellat pectore nubem,
Abrumpatque moras, hei mihi! nullus erit?
Nullus erit? nullus? supplex imploro Tonantem;
Arque preces vinclis implico mille meis.
Sed nusquam radius superâ fellacet ab aulâ,
Nubila candenti qui fecerit arra face.
Quid tandem? laceris spes degener ingemet alis,
Nec potis vlla grauis vincere cura moras?
Discolor etia nouas iam cura recurrat in artes,
Vis si nulla iuuat; fraudibus vsus erit.
Ergo perenne canam, qui Vox eo præuia Verbo,
Quid? loquar hoc verbum, nescius ipse loqui?
Sic tamen aggrediar primæui munus honoris,
Anteuolans tardos quos trahit hora dies.
Sit breue quid corpus; sed vox immensa per orbem
Ampliat innumeros ad mea plectra sonos,

Vi tonat

Ut tonat æthera minas, vastumque per alta volutat
 Murmur, ad Eoas Hesperiasque plagas :
 Sic & ego grandi prouoluam voce sonores,
 Queis tremat emoto mundus vterque solo,
 Insuper ætonitis (audax quis crederet?) vmbri
 Irrumpet stygias & fragor iste fores,
 Si nimis hoc; nec enim pueri vox blanda procellas
 Detonat, aut instar rurbinis arma fremit;
 Ecce, cano teneris quid nescio lene susurris;
 Factus ego turrur, seu magis Attis auis.
 Quantus honos! Verbo quod sum vocalis Aëdon,
 Et didicit I E S V M cor quasi lingua, loqui.
 Hæc vbi sit quæris? vincito ne quare palato,
 Apra Deo cunctis artubus ora canunt.
 Cui lyra fit corpus, quot corpore diuido fibras:
 Inde tot impellunt & mea plectra fides.
 Vix denas numeres cytharæ sub pectine chordas;
 Mille sed in chordis cor mea vota canit.

Elegia 7.

Ardor adeundi Christi in Ioanne.

VOX IOANNIS.

Victor adest mundo qui vincula rumpat athena.
 Et me purpureus cippus & angor habet?
 Sol micat hic; & adhuc intempestiua silet nox?
 Ite pedes; diâ lux face signat iter.
 Ut quid adhuc lento pigra luna senescat in æuo,
 Si mihi nunc rapido fit sata sole dies?
 Moliar arte fores, erumpam promptus, & acer
 Do caput in casum, moliar arte fores.
 Quid moror? eluctans valido pes ariete claustra
 Impulit, illa labant; sed sera vincta tenet.
 Aurea felici frondescit epistola lauro,
 Et miser ignoto nuntius orbe sedet.
 Ardeo, range latus, gelidas cor anhelat ad vndas;
 Et cupidam fraudant vincla maligna manum?
 Gliscit amor, propiore legi iuuat oscula tactu.
 Quo celer it Verbum, Vox eo tarda sequar &

P. iiii

Exponit

Exponit dominus cælum venale sub hastâ,
 Et silet elinguis paupere præco specu ?
 Gratia pacali præcingit fronde tribunal;
 Et qui vincla reis addita soluat, abest ?
 Pulcher hymen, pulchra de Virgine floret IESVS;
 Et gemit obscuro pronubus ipse toro ?
 Dum queror: è motis tremuère repagula claustris.
 Currit iò, certè currere gestit amor.
 Currere gestit amor, pia donec ad oscula Christi
 Iunxero nectareis nupta labella genis.
 Me quocumque trahet, sequar illice vincus ocello,
 Hinc radius cordi blanda catena meo est.
 Vinciar hoc radio! radius dum crescit in astrum;
 Crescet ab hoc astro fulua corona comis.

Elegia 8.

Desiderium fruendi Christo in Ioanne:

IOANNES AD CHRISTVM.

O ego te quando rerum dulcissime ? quando
 Astringam tenerâ lactea colla manu ?
 O mea spes ! ô vita, salusque ! ô ignis, & astrum !
 O quot sub grauido pectore vota tument !
 O ego quas lacrymas ! quæ suauita, & omnia vitæ !
 Quos ego complexus, vincula tincta fauo !
 O quot ego his oculis soles decerpo ! quot ignes !
 Ne nox ora premat ; corda nec vrat hiems.
 Astrifer innumeris oculis licet ardeat æther ;
 Paruule plura tuis sidera duco genis.
 Non ego mille dies numero, longosque labores,
 Annua quos lentis cura reuoluit equis.
 Nec mea spes seros sua vota recudit in annos.
 Appulit huc subitum lux inopina iubar :
 Grandæuumque nefas, & auita piacula purgat:
 In puero pueros quid nisi pura decent ?
 Nulla reum si noxa grauat iam digna catenis ;
 Vt quid adhuc noxæ me rea vincla tenent ?

Intexitque

Intexitque suo me mater auara dolori.
 Dic, alios compes stringat iniqua pedes.
 Si finis; abrumpam, lex obstrepit aspera lethi.
 Nil mihi cum letho, mens cui plena Deo est.
 Quid traho longæuos ad ferrea pensa labores,
 Cui radio tangit cor propiore puer?
 Et cui cor dulci flos nectaris imbuit imbre,
 Non sine luce, faui quæ simul instar erit.
 Quot meus his radios prælibat ocellus ocellis;
 Et mens illecebris ebria deliquit!
 Quid si porro sinas, largâ mens hauriat urnâ
 Hoc de fonte merum, tum mare dulce fluat.

Elegia 9.

**Nondum natus Christo viuit Ioannes.
 Ioannes ex utero matris adloqui-
 tur I E S V M.**

VT puer est, queritur quid nescio flebile vates;
 Voluitur arcanis muta querela labris,
 Sed quid opus linguâ, linguæ de fugacibus auris?
 Flens oculus tacitis cuncta loquetur aquis.
 Quid loquitur, quæris? placido persuadet ocello,
 Et vocat amplexus ô puer alma tuos.
 Quâ licet, ire lubet, quid adhuc moror? ite catenâ.
 Eia celer volucris spes pede rumpe moras.
 Claustra vetant, sed perspicuâ qui lucet ab aluo,
 Ille mihi tenui murmure dicit, abi.
 Promptus abi, victorque reis erumpere latebris.
 Si via septa fugæ est; vis breue rumpat iter,
 Qui præcul immensum spatians eludit in orbem,
 Includi modico limine nescit amor,
 Victor amor rerum; cui non caput ille triumpho est?
 Et pede captiuo vincula serua trahit?
 Effringam, rigidis sed nexa repagula claustris;
 Stat manus in manicis, compedibusque pedes.
 Sic tamen erumpam, per & inuida & inuia rerum.
 Quâ præit hîc Verbum, vox neget ipsa sequi?

P v

Ibe

Ibo comes, comes ibo. Deum, si vincā palato
Lingua sedet, membris omnibus opto loqui.
Sic tibi nunc viuam, vix dum qui viuo parenti,
Tu puer alme parens me tibi saepe paris.

Elegia 10.

**Ioannes ante suam natiuitatem
mira agit.**

P Arturit alma parens. exspectas virgo querelas?
Plaudē. puer matri gaudia sera parit.
Aureus ille puer, primo qui maximus ortu;
Quem coluere nurus, quem coluere viri.
Mente virum sapit ipse, rudi vix sensus in quo
Clauditur: ē clauso carcere liber abit.
Currit, & angustā pes heret compede victus.
Ludit, & adstringunt vincula curta manus.
Cor micat exsultim iua cui vix cordis imago est.
Ante canit preco; quā tuba nata fuit.
Ante chorū ducit, thalamus quā limina pandat.
Ante canit; plectrum quā manus arte regat.
Astra subit, necdā terris qui serpere cepit.
Ante tubam victor premia clara rapit.
Nox graua; & roseo iam Prosporus emicat astro.
Necdūm gemma tumer; foeta stat vua mero.
Iamque auido pede currit, & igneus ambit IESVM,
Iamque tenet metā; nec via pandit iter.
Caestes prius haurit opes, quā colligat artus:
Ante Deo; vitā quā sibi tiro sapit.
Entheus ante pio cor spiritus imbuat igne;
Ignea quā toto corpore vena fluat:
Occupat ante decus regni; quā corporis vsum.
Inclususque vtero sidera liber adit.
Et regit arma; prius quam dux sit idoneus armis.
Et rata palma viret, nec sibi pugna stetit.
Ac media de nocte videt sibi surgere solem.
Panē prior morbo, certa medela venie

Quis

Quis non attonito decus hoc miretur hiatu.
 Quale feret vates nullus, & ante tulit.
 O puerum! sed non puerum, miracula rerum
 Cui tot in obscuro carcere vt astra, micant
 Qui potis est miris sic omnia verte re formis;
 Mirus hic inuerso viuit in orbe puer.
 Quis neget? ecce nouos inuertitur orbis in orbis.
 Lex verus ipsa nouæ gloria legis erit.

Elegia II.

Ioannes ardet ex vtero materno elu-
 tari vt Christo fruatur.

A D M A T R E M.

Q Vis dabit vt duro genitrix quem carcere claudit,
 Inuida vetrici rupero claustra manu?
 An tristes trahit ergo moras vox nuncia gaudi?
 Numen adest; & amans numine tardo frui?
 Vt quid enim surdis mera nox caput obsidet vmbri?
 Quem prope sol tangit, cur sine sole gemat?
 Inuideat puero natura nouerca salutem?
 Inuidet, ac miseris prægrauat ora modis.
 Scilicet inuisas offundit vt vmbra, tenebras,
 Traduce facundum crimine crimen Aui.
 Fac, propior socio contingam lumine lumen;
 Ni facis ah! vmbra iam minor vmbra cadam.
 Annis? ô! vinculis dolor illigat a rümnoſis.
 Restat adhuc rennis luna terenda rotis.
 Orsa ter illa, suum ter & illa retexet honorem;
 Ante meum festo quam iubar igne fluat.
 Hei mihi! ter deno spatiam vel longuis anno.
 Non horas, numerat pun&a perennis amor.
 Cur pigras numerem lunas lunæue labores;
 Cui mora quæque moræ sæcula longa facit?
 His oculis lucis fons aureus ardet IESVS;
 Et mihi nox vmbra lumine cassa caput.

Virgo.

Virgo, puerque nouis ambo vos sidera seclis,
 Vos precor in tristi spargere nocte iubar.
 Si tot inerrantes sol pascit in æthere stellas:
 Fas sit, ut & terris Phosphorus alter eam,
 Et mihi lux propior celerem maturet Eoum,
 Non properet sol in Virgine lucis iter?
 Soligenis ubi virgo regit sacra fræna quadrigis;
 Ceu stimulis, radijs quos vibrat, urget equos.

LIBER II

VITA IOANNIS.

Elegia I.

Vbi Vox Ioannes nascitur, Vocis patres
 adhuc obmutescit.

IAm sterili (mirum) seges emicat aurea campo,
 Lactea cui sicco germine vena fluat,
 Cui mendax vteri spem sæpè iuuenta fefellit,
 Marcet in exsanguis mæsta senectæ gelu.
 Et ceu flos moriens animas expirat odoras:
 Exprimit extremas tristis Elisa preces,
 At quod non peperit sol tot vertentibus annis
 Id parit ad paucos luna nouena dies.
 Exhaustis ubi iam spes excidit vltima votis;
 Quam minimè speres, sera dat hora fidem.
 Nunc anus alba parens (coruo res rarior albo)
 Parua mora est, partu dulce leuabit onus.
 Germinat in florem defœtæ bruma senectæ,
 Cui gravidum seluet Cynthia nona sinum,
 Conscius interpretes Verbi, & Vox vltima priscis
 Varibus, ut Verbo sit tuba prima suo.
 Gratulor hoc equidem, valuisque attexo corollam:
 Deque sinu, & calatho liba, rosæque pluent,

En, ians